

SZAKMAI BESZÁMOLÓ
a 3508/01292 számú NKA-pályázatról

A második világháború befejezése után nem sokkal, 1945. november 4-én – látszólag demokratikus keretek között – parlamenti választások zajlottak le Magyarországon. Ennek kapcsán – pontosan a 1945. évi nemzetgyűlési választások hetvenedik évfordulóján – 2015. november 4-én a hódmezővásárhelyi Emlékpont és a Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltár közös konferencián mutatta be a hét évtizeddel korábbi politikai esemény országos és helyi vonatkozásait az Emlékpont konferenciatermében.

A tudományos ülésen mintegy hatvan fő – hódmezővásárhelyi szakemberek, a téma iránt érdeklődő értelmiségiek és középiskolás diákok – vett részt, akiket Szent Csilla levéltárigazgató (Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltár Hódmezővásárhelyi Levéltára) köszöntött. A tanácskozást Dr. Miklós Péter, az Emlékpont intézményvezetője nyitotta meg.

A konferencián – amely az Emlékpontban minden évben megrendeződő Nemzeti Emlékezet Hete című rendezvénysorozat záróeseménye volt – hat előadás hangzott el.

Dr. Sáringer János, a VERITAS Történetkutató Intézet tudományos főmunkatársa *Magyarország kényszerpályája és mozgástere, 1944–1945* címmel tartott a korszak magyar külpolitikai törekvéseiről (amelyeket a szovjet megszállás és a diplomáciai szakemberhiány tett különösen nehézkesé) és a nemzetközi politikai küzdőtér korabeli alakulásáról referátumot.

A Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Központjának tudományos főmunkatársa, Dr. Balogh Margit *Mindszenty József bíboros és az 1945. évi nemzetválasztások* című előadásában a negyven évvel ezelőtt elhunyt egykori esztergomi érsek főpapi kinevezésének belpolitikai bonyodalmairól, valamint az 1945. november 1-jére keltezett a magyar püspöki kar nevében kiadott úgynevezett „választási körlevél” keletkezéséről és utóéletéről szólt.

A konferencia közönsége érdeklődéssel hallgatta Dr. Tóth Eszter Zsófiát, a VERITAS Történetkutató Intézet tudományos főmunkatársát, aki *Női sorsok, női szerepek 1945-ben* címmel képekkel és visszaemlékezés-részletekkel gazdagon alátámasztva prezentált, három különböző életútinterjú vonatkozó részeinek elemző bemutatásával.

Az 1945-ös nemzetgyűlési választások hódmezővásárhelyi eseményeiről két előadás hangzott el. Dr. Bencsik Péter – a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának adjunktusa – a helyi kampányeseményekről beszélt levéltári források és a korabeli vásárhelyi kiadású sajtóanyag alapján, részletesen ismertette a választási eredményeket (*Az 1945. évi nemzetgyűlési választások Hódmezővásárhelyen*). Presztóczy Zoltán, a Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltár munkatársa az 1944–1945-ben miniszterként, majd államtitkárként országos politikai szerepet vállaló Takács Ferenc helyi kampányban vállalt szerepéről tartott előadást (*Takács Ferenc és a vásárhelyi szociáldemokraták 1945-ben*).

A rendezvény utolsó előadója, Dr. Farkas Csaba, a Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád Megyei Levéltár főlevéltárosa *Az 1945-ös választások Szegeden* című összefoglalásában kiemelte a dél-alföldi nagyvárosnak a korszakban betöltött szerepe hangsúlyozásakor, hogy 1944 novemberében és decemberében – mint országos politikai központban – itt került sor a Magyar Kommunista Párt Központi Vezetőségének üléseire is.

Az eseményről több sajtótermék (a Vásárhelyi Televízió mellett a hódmezővásárhelyi Rádió7 és promenad.hu, valamint számos online portál) is beszámolt.

<http://www.szuperinfo.hu/hodmezovasarhely/konferencia-az-1945-os-nemzetgyulesi-valasztasrol/2946282>

<http://www.haon.hu/konferencia-az-1945-os-nemzetgyulesi-valasztasrol/2946282>

http://www.vasarhelyihirek.hu/konferencia_az_1945-os_nemzetgyulesi_valasztasrol

<http://szegedma.hu/hir/szeged/2015/11/konferencia-az-1945-os-nemzetgyulesi-valasztasrol-az-emlekpontban.html>

http://www.vasarhely24.hu/cikk/fooldal/6628/latszolg_demokratikus_volt

<http://promenad.hu/cikk/tudomanyos-konferenciat-tartottak-hodmezovasarhelyen-159862>